Праведники народів світу

Леся Юрчишин

Заняття знайомить учнів з поняттями "Праведник народів світу", "Праведник Бабиного Яру", працюючи із кейсами. За допомогою блоків різних запитань, що ілюструють ситуацію, в учнів буде можливість усвідомити складність вибору.

Мета:
ознайомитися з термінами "Праведник народів світу", "Праведник Бабиного Яру"; розвивати емоційний інтелект учнів

Очікувані результати:
після заняття учнів зможуть: • пояснювати терміни "Праведник народів світу", "Праведник Бабиного Яру"; • висловити власну думку щодо вибору у різних життєвих ситуаціях

Тривалість: 45–90 хвилин.

Формат: урок-практичне заняття.

Необхідні матеріали:
комп’ютер із виходом до мережі інтернет, проектор та/або роздруковані зображення, дошка/фліп-чарт; завдання для роботи учням

План заходу

Крок 1. Робота з кейсами запитань "Як я поводитимусь, якщо..."

Почергово ставте запитання учням. Вони самостійно у своїх зошитах/чернетках роблять помітки, наприклад "допоможу / не допоможу". Попередьте учнів, що цю роботу не будуть оцінювати і не перевірятимуть. Основне завдання – спробувати миттєво прийняти рішення.

Запитання для учнів:

Як я поводитимусь, якщо:

- Ваш друг посварився з батьками і проситься у вас переночувати. Ваші дії?
- Ваш друг пішов з дому і проситься пожити у вас кілька днів.
- Ваш друг живе у вас уже цілий місяць, і, оскільки він не може знайти роботу, вам доводиться купувати продукти харчування.
- Ви втратили роботу, запас грошей обмежений. Друг усе ще без роботи.
- Вам ще додатково потрібно утримувати сім’ю. Друг усе ще живе у вас.
- Ваша сім’я починає голодувати. Поліція призначила велику грошову винагороду за інформацію про вашого друга. Ви й далі його переховуватимете?
- Навіть якщо мине рік?
- Другу загрожує смертельна небезпека. Але якщо вас викриють, вас і вашу сім’ю також

розстріляють.
- У вашого друга важкий характер, а в умовах замкнутого приміщення він ще погіршується. Ви постійно сваритеся.
- Сусіди говорять, що повідомлять поліції про вашого друга, якщо не отримають викуп. Заплатити викуп немає чим.
- Насправді це не ваш друг, а просто знайома людина.
- Це незнайомець, який слізно благає про допомогу.
- Це ваш давній неприятель, який колись обманув вас.
- Усі навколо кажуть, що ця людина дуже погана – через неї почалися усі біди, загинув ваш родич.

Крок 2. Коротке підбиття підсумків

Попередні запитання змушують задуматись, а можливо навіть засумніватись. Обговоріть з учнями наступне.

Обговоріть з учнями:

- У яких ситуація вибору опинялися люди під час окупації?
- Як вони могли робили свій вибір?
- Як цей вибір міг вплинути на їхнє подальше життя?

Крок 3. Робота з виставкою

Зайдіть на віртуальну виставку "Бабин Яр: пам’ять на тлі історії". Відшукайте стенди з фотографіями Праведників народів світу та врятованих ними людей або попрацюйте з базою даних "Праведники Бабиного Яру".

Ознайомтесь із конкретними історіями і дайте відповіді на запитання:

- Якими, на вашу думку, були професії та матеріальний стан Праведників?
- Якими, на вашу думку, були професії та матеріальний стан врятованих?
- Про які стосунки між Праведниками та врятованими свідчать спільні фотографії?
- Зверніть увагу на співвідношення кількості врятованих та кількості Праведників у кожній конкретній ситуації. Про що це свідчить?

Крок 4. Продовження роботи з кейсами запитань "Як я поводитимусь, якщо…".

Обговоріть з учнями відповіді на запитання на загал.

Питання для обговорення:

Як я поводитимусь, якщо:

- Вам і вашому «підопічному» вдалося пережити війну. Чи захочете ви розповідати комусь про те, що з вами трапилось?

- Розповідати про врятування друга не можна, адже багато хто переконані, що «покарати» друга було би «правильніше».
- Вам не вдалося допомогти другові, він загинув. Ви живі, але відчуваєте провину. Приходити на могилу заборонено.
- Майже на ваших очах упродовж двох днів вбили більше ніж 33 тисячі людей. Всього за два роки – близько 100 тисяч людей, із них майже 70 тисяч євреїв. Влада мовчить про це і вам не дозволяє говорити.
- На місці загибелі ваших знайомих хочуть спорудити великий парк з атракціонами.
- Ви прийшли вшанувати пам’ять загиблих, вас арештовують

Крок 5. Підбиття підсумків

Обговоріть з учнями нгаступні запитання (можна застосувати такі методи як "Мікрофон", дискусія або інше на розсуд учителя).

Питання на обговорення

- Що нового ви дізналися під час заняття?
- Чому важливо вшановувати пам’ять загиблих?
- Чому важливо пам’ятати?

Додаток 1

ПРАВЕДНИК НАРОДІВ СВІТУ

Меморіальний комплекс Катастрофи і героїзму єврейського народу Яд Вашем 1963 року затвердив критерії для отримання почесного звання «Праведник народів світу». На момент розпаду Радянський Союз посідав 17-те місце серед країн, з яких походили «Праведники народів світу». У 1988 році було створено Київське товариство єврейської культури. Його перша структура фонд «Пам’ять Бабиного Яру» розпочав пошуки Праведників на території України, а згодом зосередився суто на рятівниках, які походили з Києва. У квітні 1989 року Фонд встановив почесне громадське звання «Праведник Бабиного Яру». Першим його отримав православний священик Олексій Глаголєв (посмертно) та члени його сім’ї. Нині 662 особи удостоєні звання «Праведник Бабиного Яру». Україна – четверта країна у світі за кількістю звань «Праведник народів світу», після Польщі, Франції та Нідерландів. Станом на 1 січня 2017 року, 2573 українці є «Праведниками народів світу» (150 із них – кияни). Першою серед українців отримала звання «Праведник народів світу» 1976 року Олена Вітер (сестра Йосифа), ігуменя греко-католицького монастиря.

(Джерело: Витяги з тексту виставки "Бабин Яр: пам’ять на тлі історії")